

43, 12 GORR.). रामो रमयतां श्रेष्ठः 33, 1. 61, 1. 5, 74, 15. R. GORR. 1, 1, 22. 78, 13. 33, 1. 3, 3, 20. 15, 18. MEGH. 110. SPR. 1137. 3194. 3770. VARĀH. BRH. S. 19, 5. 76, 3. KATHĀS. 1, 66. GĪT. 1, 44. 2, 8. 11. BHĀG. P. 1, 6, 39. 3, 2, 29. 3, 21. 4, 7, 21. 27, 1. 5, 18, 16. 9, 14, 24. 24, 63. 10, 29, 42. BRAHMA-P. in L.A. (III) 34, 14. KUSUM. 1, 10. med. MBH. 4, 55. HARIV. 3342. BHĀG. P. 4, 23, 38. रमो रमयन्निद्रयाणि रमयते *ergötzt seine Sinne* 5, 18, 16. रमित MBH. 13, 580 (nach der Lesart der ed. Bomb.). GĪT. 7, 12. — 3) मृगात्रमयति *die Gazellen sich begatten lassen* so v. a. *melden, dass die Gazellen sich begatten*, P. 3, 1, 26, V Artt. 4, Sch. Vop. 18, 22. — 4) *sich ergötzen*: पिवन्ति रमयन्ति च MBH. 3, 11371. HARIV. 3739. SPR. 1917.

— desid. s. रिरंसा, रिरंसु.
— intens. रंरम्यते, रंरमाति P. 7, 4, 85. Vop. 2, 31. das ved. रंरन्धि wird auch hierher gezogen P. 6, 4, 103, Sch.; vgl. u. र्द्यु und रन्.
— अति *höchst entzückt sein*: रंरमते v. l. für अभिरमते SPR. 633. st. रंरत R. 1, 70, 31 lesen die ed. Bomb. und auch SCHL. 2, 110, 18 richtig अभिरत.
— अनु 1) act. *inne halten*: अन्नावे ऽऽनूह. ÇR. 17, 17, 12. — 2) med. *seine Freude an Etwas haben* SPR. 2883, v. l. अनुरत *Gefallen findend an* (loc. oder im comp. vorangehend): नत्रधर्मेष्वनुरतः R. 3, 4, 6. कृत्यावै-तालादिषु कर्मसु विद्यासु चानुरतः VARĀH. BRH. S. 69, 37. धर्मानुरत 13, 10. समाज्ञानुरत BHATT. 8, 39. लीलावतारानुरत BHĀG. P. 1, 2, 34. *verliebt* 10, 33, 26. — Vgl. अनुरति.
— अय, partic. अयंरत 1) *sich nicht aufhaltend*: अयंरता अस्मादोषधयः NIR. 9, 8. — 2) *ruhend, feiernd, sich jeglicher Thätigkeit enthaltend* BHĀG. P. 10, 21, 10.
— अभि 1) med. *sich aufhalten*: यत्राभिरंरम्यमाना भवन्ति ऽऽव. GRHJ. 4, 6, 16. *ruhen* ÇĀNKH. GRHJ. 4, 2. अभि भो रंरम्यताम् M. 3, 251, v. l. अभिरंरम्यतामिति वेदेद्रुयस्ते ऽभिरताः स्म ह् JAŚN. 1, 251. *möget ihr befriedigt sein und wir sind befriedigt* STENZLER. — 2) *sich ergötzen, Gefallen finden an*: अगम्येष्वभिरंरम्यते HARIV. 11321. विद्यासु विद्वानिव सो ऽभिरंरमे पत्नीषु BHATT. 1, 9. कथाभिरंरम्य R. 1, 23, 20 (26, 21 GORR.). अभिरंरम्ये ऽहं त्वयैव सह 2, 27, 18. MRĪKŪ. 83, 11. माद्यति मोदते ऽभिरमते प्रस्तौति SPR. 633. 2976. त्रिदिवगताभिरमन्ति मानवेन्द्राः MBH. 3, 1878. अभिरंरम्य तया तस्यां शिलायाम् R. 2, 96, 21 (105, 20 GORR.). 3, 19, 19. अभिरत *sich genügen lassend, sich ergötzend, Gefallen findend an, einer Sache ganz ergeben, — als gewohnter Beschäftigung obliegend*: स्वे स्वे कर्मणि BHĀG. 18, 45. तपसि MBH. 1, 674. धर्मपत्नीमभिरतां त्वयि 4681. 5, 6078. 13, 5299. यापेयु HARIV. 4846. कृष्याम् 11306. सत्पथे R. 2, 36, 29. 36, 15. 3, 13, 40. 71, 13. KĀM. NĪTIS. 6, 8. BHĀG. P. 3, 32, 17. 4, 20, 28. 9, 6, 48. 10, 60, 34. राजधर्माभिरत HARIV. 3107. 3643. SPR. 4230. VARĀH. BRH. S. 13, 5. 7. 21. BHĀG. P. 3, 8, 7. 23, 34. 32, 41. 5, 19, 1. MĀRK. P. 31, 118. Verz. d. Oxf. H. 34, b, 21. मौसकेतोरभिरता विकारार्थि च R. 3, 49, 39. त्रिशङ्करिह् तिष्ठतु । दन्तिपास्यामभिरतो दिशि R. GORR. 1, 62, 32. 2, 119, 19 (110, 19 SCHL.). — 3) किंनराभिरतानि MĀRK. P. 61, 21 fehlerhaft für किंनराभिरतानि. — Vgl. अभिरति, अभिराम. — caus. *ergötzen*: भार्येव चाभिरमयति (विद्या) SPR. 2174. कथाभिरनुकूलाभी राजानं चाभ्यरामयत् (चाभ्यरोचयत् ed. Bomb.) MBH. 13, 476. तयाभिरमिताः BHĀG. P. 10, 29, 36.
— अय *aufhören, nachlassen*; nur im partic. mit der Negation zu be-

legen; vgl. अनवरत und füge noch hinzu SPR. 429. VARĀH. BRH. S. 38, 5. KATHĀS. 20, 34. 22, 259. DHŪRTAS. in L.A. 67, 7. BHĀG. P. 5, 1, 23. 24, 29. VEDĀNTAS. (Allah.) No. 122. — Vgl. अवर्ति.

— उपाव *sich behaglich finden*: अश्वः प्रस्तेरणा संमूष्यमान उपावर्मते PAÑKĀY. BR. 6, 7, 18.

— आ act. P. 1, 3, 83. Vop. 22, 1. 1) *einhalten* (zu reden): आरमाच्छा-वाक AIR. BR. 6, 30. LĀTJ. 1, 11, 26. आरमेदा संप्रायात् ऽऽव. ÇR. 2, 16, 2. Schol. zu KĀTJ. ÇR. 5, 5, 18. विरामो ऽस्त्विति चारमेत् M. 2, 73. *abste- hen*: आरम्यताम् (impers.) MBH. 1, 4181. आरत *aufgehört*: ऽनिःस्वन KĪR. 5, 6. अनारत (s. auch bes.) adj. und ऽतम् adv. *unaufhörlich, ohne Unter- lass* AK. 3, 3, 11. MBH. 12, 12417. SPR. 3844. KATHĀS. 38, 82. RĪĠĀ-TAR. 4, 169. PAÑKĀY. 3, 13, 4. Verz. d. Oxf. H. 117, b, 6. — 2) *sich ergötzen, Gefallen finden an*: सत्यधर्मार्थवृत्तेषु शौचे चैवारमेत्सदा (चैव रमेत्सदा v. l.) M. 4, 175. आरमतं परं स्मरे BHATT. 8, 52. त्वारमस्त्रोक्लोचन SPR. 2743. नृपतिङ्कित्रारमेयम् (so ist zu schreiben) *sich geschlechtlich er- götzen* DAÇAK. 93, 3. तामिश्च समं युगपदारमतु KATHĀS. 44, 50. आरमुनिवा पुलिनानि BHATT. 3, 38. — Vgl. आरति, आरमपा, आराम.

— उपा 1) *ruhen, ausruhen*: उपारम MBH. 1, 6035. रंरम्य 6818. उपा-रत *ruhend, sich jeglicher Thätigkeit enthaltend* BHĀG. P. 3, 22, 1. उपा-रतधीस्तस्मिन् *dessen Geist ruht, — fest gerichtet ist auf* 6, 2, 42. *zur Ruhe kommen, aufhören, nachlassen*: उपारतपांसुवर्षवेग 10, 7, 25. वात-वर्षमुपारतम् 23, 25. — 2) *abstehen von* (abl.): तपसो ऽप्याडुपारम R. GORR. 1, 67, 11. योगात् KUMĀRAS. 3, 58. विप्रक्रात् BHĀG. P. 8, 11, 44. उपा-रमधो संयामात् MBH. 6, 3744. 7270. अखिलकामुकेच्यः BHĀG. P. 11, 28, 23. तेषां दानप्रवृत्तेरनुपारतानाम् RAGH. 16, 3. योगाडुपारतम् BHĀG. P. 8, 12, 44. स्थानत्रयात् so v. a. *frei von* 1, 18, 26. उपारम *stehe ab davon* MBH. 13, 1893. तस्मादेवंगते त्वयि (so die ed. Bomb.) उपारमितुमर्हसि 1, 4183.

— व्युपा act. *abstehen von Etwas, ablassen* HARIV. 3118.

— समा dass.: ते ह् समारताः *sie liessen davon ab* KĀND. UP. 1, 10, 11.

— उद् act. *einhalten* (zu reden) ÇAT. BR. 7, 4, 1, 39.

— उप act. und med. in intransit., act. in transit. Bed. P. 1, 3, 84. fg. Vop. 22, 1. 1) *stillhalten* (im Lauf), *am Orte bleiben* TBH. 2, 1, 2, 1. TS. 7, 1, 19, 1. उपात्र खलु रमत ÇAT. BR. 11, 4, 1, 3. 3, 1, 6. ÇĀNKH. ÇR. 16, 22, 21. NIR. 2, 21. — 2) *zur Ruhe kommen, aufhören thätig zu sein, sich dem Quietismus ergeben*: यत्रापारमते चिन्तम् BHĀG. 6, 20. उपरमति, ऽते विष्णुः Vop. 22, 1. इत्थं मुनिस्तूपरमेत् BHĀG. P. 2, 2, 19. 5, 6, 6. 20, 2. 9, 20, 33. उपरत *zur Ruhe gekommen* SĀNKHĀYAK. 66. BHĀG. P. 1, 11, 35. 3, 1, 38 (उपरतार). Vop. 2, 19. PRAB. 37, 6. निन्दाप्रशंसोपरत so v. a. *gleichgiltig gegen* MBH. 3, 1403. *zur Ruhe gekommen* so v. a. *gestorben* ÇĀNKH. GRHJ. 4, 7. HARIV. 3179. R. GORR. 2, 88, 19. 4, 8, 34. 5, 22, 13. BHĀG. P. 1, 13, 32. 4, 14, 39. 28, 43. 5, 9, 8. 9, 6, 11. 17, 14. 20, 23. PAÑKĀY. 93, 18. 98, 3. *ruhig* so v. a. *geduldig* ÇAT. BR. 14, 7, 2, 28. — 3) *innehalten* (mit Rede, Hand- lung u. s. w.), *aufhören* ÇAT. BR. 14, 6, 1, 12. 2, 14. उपरमति घोषं घोष-कृतः ÇĀNKH. ÇR. 17, 17, 7. 12, 13, 4. अहोरात्रमुपरम्य प्राध्ययनम् GRHJ. 4, 6. एतावडुक्त्वापराम BHĀG. P. 1, 6, 26. 9, 43. विनद्य सुमहानादं अमेयो-परताः स्त्रियः R. 2, 31, 13. 86, 14. BHĀG. P. 7, 3, 33. L.A. (III) 87, 13. मृ-शशकादीन्ध्यापादयन्नोपराम PAÑKĀY. 53, 19. ते नोपरमुः *sie liessen nicht nach* HARIV. 8433. 13346. उपरमस्व MBH. 13, 1471. BHATT. 8, 55. क्ल-